

HOE een hond BENADEREN?

Niet elke hond is hetzelfde...

Niet alle honden zijn gediend van een directe benadering door mensen. Op zo'n moment kan een hond die onzeker of angstig is juist agressief gaan reageren. Vaak begrijpt men dit niet; mensen schrikken ervan. Daarnaast is de opvatting onder velen, dat alle honden het gewoon toe moeten laten door iedereen benaderd te worden. In dit artikel gaan we daar dieper op in.

PERSOONLIJKE ZONE

Elk mens en elk dier heeft een persoonlijke zone. Tot een bepaalde lichamelijke afstand voelt een mens zich prettig in de omgang met andere mensen. Een uitbundige omhelzing door een vreemde voelt niet zo prettig aan. Als tijdens een gesprek tussen twee personen de een steeds dichterbij de ander gaat staan, kan het zijn dat de ander

misschien zelfs een stapje achteruit zet. Die figuurlijke cirkel om ons heen, noemen we de persoonlijke zone. De grootte van die cirkel is voor iedereen anders.

Dit geldt ook voor honden. Ook zij hebben ieder een persoonlijke zone. Voor een juiste omgang met de hond is het belangrijk om te weten hoe groot die persoonlijke zone van jouw hond is. Een onzekere of

een angstige hond heeft vaak een grotere persoonlijke zone dan een andere hond.

HOE HERKEN JE EEN ONZEKERE HOND?

Om er achter te komen of een hond mogelijk onzeker is of niet, is het van belang te letten op het gedrag van de hond en op zijn lichaamshouding.

De hond ondergaat de benadering, maar is er onzeker door.

Gapen is een stresssignaal.

HET GEDRAG

Op het moment dat een persoon een angstige of onzekere hond wil aanhalen, dan wil de hond zich terugtrekken uit die situatie. Hij wil het liefst het contact met die persoon verbreken. De hond kan deze situatie ondergaan, zonder dat hij enige agressie inzet. Het kan echter ook zo zijn dat de hond zich zo bedreigd voelt, bijvoorbeeld doordat hij aangelijnd is of op een andere manier beperkt in zijn vrijheid is, dat de hond overgaat op ander gedrag om aan deze situatie te ontkomen. De hond kan op zo'n moment onzekere- of angstagressie inzetten. De hond toont dan agressiesignalen, zoals gromblaffen, grommen, tanden laten zien, uitvallen en soms zelfs bijten. Hij zal er alles aan doen om die persoon te verjagen. Het is te vergelijken met de uitdrukking: 'Een kat in het nauw maakt rare sprongen'.

DE HOUDING

De houding die de hond op dat moment laat zien, is verschillend per individu. Dit is afhankelijk van het feit hoelang de hond dit gedrag al vertoont en hoe succesvol hij daarin is geweest.

Een hond die angstig is vertoont een lage lichaamshouding. Als deze hond agressie inzet, dan is dat in een lage houding. Dit houdt in: de staart staat lager dan neutraal of is tussen de achterbenen geklemd, de oren staan naar achteren. Daarnaast kunnen de achterbenen gekromd zijn en kan de romp gebogen zijn. Dit noemen we angstagressie. De hond vertoont agressie, omdat hij bang is. Tijdens dit gedrag kan de hond ook stresssignalen (wordt verderop uitgelegd) vertonen.

Als een angstige hond meerdere malen agressie heeft ingezet naar mensen, en dit is succesvol gebleken (de mensen deinzen terug), kan de houding van de hond na verloop van tijd veranderen. De hond kan zekerder worden in zijn uiting van agressie naar mensen. Dit wordt geconditioneerde angstagressie genoemd. De houding van de hond is dan als volgt: de staart staat laag en de oren naar voren of, de staart staat hoog en de oren naar achteren. Ook in dit gedrag kan de hond stresssignalen vertonen.

Een hond die onzeker is kan agressie vertonen in de volgende houding, namelijk: staart hoog, oren

naar voren met stresssignalen (zie hierna) of staart hoog en oren naar achteren. Dit noemen we onzekere agressie.

De houding: staart hoog en oren naar achteren, kan dus op twee soorten agressie duiden. Namelijk geconditioneerde angstagressie en onzekere agressie. Om te achterhalen welke soort van agressie het is, dient men de geschiedenis (oftewel de ontwikkeling) van dit gedrag bij de betreffende hond te weten.

STRESSSIGNALEN

Wanneer de omgeving onvoorspelbaar of niet beïnvloedbaar is voor de hond, kan hij stresssignalen laten zien. Stresssignalen zijn uiterlijk waarneembare veranderingen aan het lichaam of gedrag van de hond. Voorbeelden van stresssignalen zijn:

- Bek aflikken: de hond likt zijn lippen af.
- Tongelen: een klein stukje tong is aan de voorzijde zichtbaar (de hond likt richting de neus).
- Gapen: een piepende gaap die overdreven wordt getoond.
- Niezen: het hoofd beweegt op en neer, waarbij met kracht lucht door de neus wordt gestoten.
- Uitschudden van het hele lichaam: dit is voornamelijk als de spanning over is.
- Pootheffen: hierbij wordt de voorpoot even omhoog gehouden.
- Piepen: hoge tonen geven aan dat de opwindingsgraad hoog is.
- Borstelen: de haren op de rug en/of in de hals gaan hierbij omhoog staan.

VICIEUZE CIRKEL: AGRESSIE

Als een hond al meerdere keren agressie heeft ingezet en dit is succesvol geweest, dan kan het zijn dat de hond in het vervolg eerder overgaat in extremere vormen van agressie dan voorheen. Van nature

waarschuwt een hond eerst, zoals grommen en tanden laten zien, voordat hij overgaat naar extremere agressievormen, zoals uitvallen en bijten. Een hond die succesvol is gebleken in zijn uitingen van agressie kan de waarschuwingssignalen overslaan en direct overgaan op de extremere agressievormen. Zodra dit gebeurt, moet deze vicieuze cirkel van agressie zo snel mogelijk gestopt worden. Of, anders gezegd, de situatie mag zich niet meer voordoen om verergering van agressie naar mensen en onvoorspelbaar gedrag van de hond te voorkomen. Tijdig hulp inroepen van een hondengedragstherapeut, kan veel narigheid voorkomen.

OORZAKEN ONZEKERHEID OF ANGST?

Hoe komt het nu dat de ene hond wel onzeker of angstig is naar vreemde mensen, en een andere hond niet? Net als elk mens is elke hond verschillend. Hierdoor reageert ook elke hond verschillend. Hoe een hond op een bepaalde situatie reageert, heeft alles te maken met de genen (afkomst, bloedlijnen) van de hond, zijn opvoeding en zijn ervaringen in het leven. De reden waarom een hond onzeker of angstig is als hij wordt benaderd door mensen, kan verschillende oorzaken hebben. Hierna volgen enkele mogelijke oorzaken:

Medische of lichamelijke oorzaken: Als een hond pijn heeft bij aanraking, dan zal hij angstig of onzeker zijn als mensen hem willen aaien. Immers, dat doet pijn. Als mensen op dat moment doorzetten,

INFORMATIE

Voor informatie over kinderen en honden kunt u ook terecht op de site: www.kinderenendieren.nl

Lage staarhouding en pootheffen.

kan de hond agressief reageren. Bij dit soort agressie kan de hond uitvallen zonder een waarschuwing te geven.

Erfelijke aanleg: Wolven zijn van nature schuw voor mensen; ze komen liever niet in de buurt van ons. De hondenrassen die dicht bij de wolf staan, kunnen dus erg terughoudend zijn naar vreemde mensen. Denk hierbij aan de Saarlooswolfhond en de Tsjechoslowaakse Wolfhond. Ook bepaalde hondenrassen die speciaal gefokt zijn voor waak- of verdedigingshond zijn van nature veel meer terughoudend naar vreemde mensen dan andere rassen.

Onvoldoende socialisatie: Een hond die niet goed gesocialiseerd is op mensen, kan uit angst terughoudend reageren als hij wordt benaderd door onbekende mensen. De socialisatieperiode van een hond is vanaf 4 weken oud tot aan de leeftijd van 6 maanden. In die periode dient de hond op een positieve manier kennis gemaakt te hebben met allerlei verschillende soorten mensen, zoals ouderen, kinderen, rolstoelers, enzovoort. De leereffecten zijn langdurig en

ook vaak moeilijk terug te draaien. De mate van angst is afhankelijk van de leefsituatie van het huisdier en de ernst en breedte van het socialisatieprobleem. Dit kan dus per individu sterk verschillen

Leerervaringen: Als een onzekere hond leert dat als hij agressief gedrag inzet en daarmee (in zijn ogen) succes heeft, bijvoorbeeld wanneer hij wordt benaderd door mensen en die mensen deinzen daardoor terug, dan zal hij dat gedrag vaker gaan inzetten. Hierdoor neemt het agressieve gedrag in die situaties toe.

HOE EEN ONZEKERE HOND BENADEREN?

Een onzekere hond kan het beste benaderd worden door zelf niet te overheersend te zijn. Dus, pas eigen lichaamstaal aan. Bijvoorbeeld: Kijk hem niet recht in zijn ogen aan, het is beter (agressie verminderend) om weg te kijken. Beweeg rustig en beheerst. Veel onzekere honden worden snel wat rustiger als ze genegeerd worden. Met negeren wordt bedoeld: niet tegen ze praten, niet aankijken, niet aanraken, niet

naderen, rustig op een veilige afstand de hond voorbij lopen. Kort gezegd: Geen aandacht geven.

TRAINING MOGELIJK?

Afhankelijk van de erfelijke aanleg, de socialisatie en de leerervaringen van de hond, kan het angstige of onzekere gedrag naar mensen in meer of mindere mate succesvol worden aangepakt. Wanneer een hond angstig is, kan deze alleen op een rustige, stapsgewijze manier leren omgaan met de angstprikkel. Hierbij is het van belang dat er zoveel mogelijk positieve ervaringen worden opgedaan en dat er weinig, liefst géén angst- en vluchtgedrag bij de hond te zien is. Een hondengedragstherapeut kan hierin begeleiding geven.

'HOUD AFSTAND'

Voor mensen die een hond hebben die meer ruimte nodig heeft, kan de eigenaar ervoor zorgen dat ze altijd

wat meer afstand nemen ten opzichte van een andere hond. Echter, dat is niet altijd makkelijk of mogelijk. Er zijn inmiddels verschillende hulpmiddelen in de handel, om naar de buitenwereld duidelijk te maken dat een bepaalde hond meer ruimte nodig heeft. Voorbeelden hiervan zijn het gele lint van project 'Gele Hond' en de waarschuwingssleeves van Gizapaw.

GEEL LINT

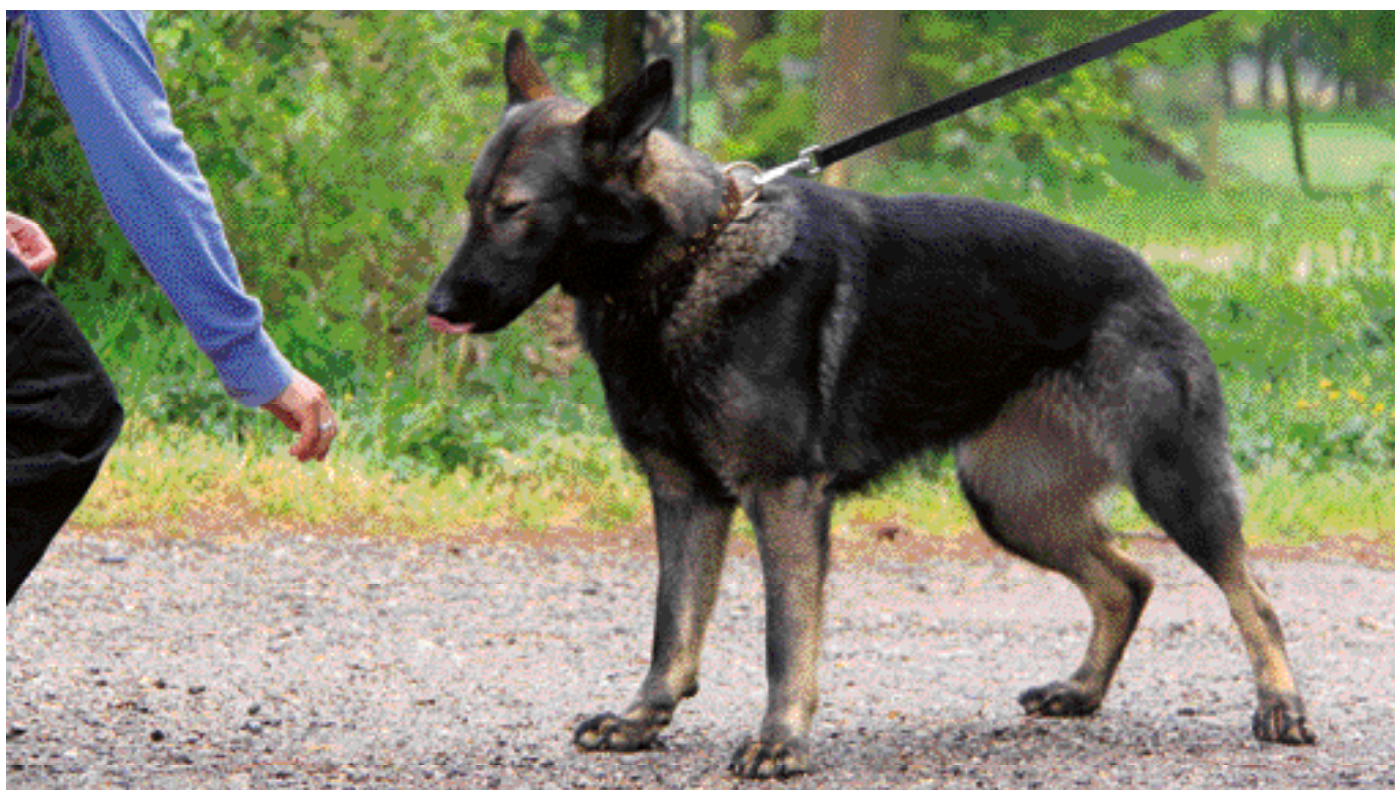
Om andere mensen toch te waarschuwen dat een hond meer ruimte nodig heeft, is het project 'Gele Hond' in het leven geroepen. Onder de meeste hondenuitvoerders is het inmiddels al wel bekend, dat honden die wat meer ruimte nodig hebben een geel lintje of een gele doek dragen om de halsband. Het lintje kan ook aan de riem bevestigd zijn. Bij het zien van een hond met zo'n lint, houdt dan afstand en geef hond en baas de ruimte om voorbij te gaan.

WAARSCHUWINGSSLEEVE

Een ander voorbeeld zijn de waarschuwingssleeves die je om de riem kunt bevestigen. Er zijn twee varianten: Groene kleur met de tekst 'Aaien? Eerst vragen' en rode kleur met de tekst 'Liever niet aaien'. Zie ook hierna op blz. 57.

Door de omgeving duidelijk te maken dat ze afstand moeten houden, is dat wel zo fijn voor zowel de mensen als de hond. Op deze manier kunt u (weer) genieten van de wandeling. ■

De schrijvers *Bianca de Craen* en *Marieke van der Burgt* zijn Tinley gedragstherapeut voor honden. Voor vragen over gedrag kunt u op werkdagen bellen met Tinley, telefoon: 0900-2020653, of kijk op de website: www.tinley.nl

Tongelen is een stresssignaal en gecombineerd met deze lichaamshouding en de toegeknepen ogen geven aan dat de hond onzeker is door deze benadering.